

Kršenje ljudskih prava i demokratije

Sistem za rano upozoravanje

Newsletter No. 2

Sa rastućom propagandnom ofanzivom vezanom za odbijanje Srbije da prihvati nezavisnost Kosova i parlamentarnim i lokalnim izborima (raspisanim za 11. maj 2008. godine) na vidiku, politički život u Srbiji zasigurno poprima nove obrise i postaje još napetiji.

Treba očekivati da će ove okolnosti imati velik uticaj na planu brige za stanje ljudskih prava i (ne)poštovanje demokratskih standarda, principa i institucija. Nekoliko slučajeva registrovanih tokom protekle nedelje potvrđuje navedenu ocenu.

1. Slučajevi vezani za Kosovo a tiču se omalovažavanja ljudskih prava i demokratskih pravila nastavljaju da se povećavaju u pogledu svoje ozbiljnosti i posledica koje proizvode. Tovar lekova i medicinske opreme namenjen za bolnicu u Gračanici zaustavljen je na granici iz birokratskih razloga (zbog problema sa papirologijom): službenici carine UN-a nisu mogli da propuste lekove iz zato što sertifikat izdat od Kosovske Uprave za lekove nije bio priložen uz lekove. Srpske vlasti su odbile da apliciraju za sertifikat zato što bi to značilo da na taj način priznaju kosovske vlasti tj, nezavisnost Kosova. Tokom deset dana dugog zastoja bolnica koje je trebalo da primi pošiljku ostala je bez zaliha i na pomolu je bila humanitarna katastrofa. Tek posle intervencije *Svetske zdravstvene organizacije* blokada je bila prekinuta. Slučaj jasno pokazuje da posledice odbijanja Beograda da prihvati zvanične kosovske institucije mogu biti izuzetno ozbiljne za srpsku zajednicu koja živi na Kosovu, naročito za ono stanovništvo koje živi u izolovanim enklavama. Zauzimanje zgrade Okružnog suda u Kosovskoj Mitrovici 13. marta, od strane zaposlenih koji su bili otpušteni po preuzimanju Kosova od strane međunarodnih vlasti (UNMIK) 1999. godine, predstavlja ne samo primer manipulacije, nego i čist primer kršenja rezolucije 1244 Saveta bezbednosti UN.

2. Dana 14. marta 2008. godine Predsednik Rusije **Vladimir Putin** i ruski Ambasador u Srbiji **Aleksandar Aleksejev** proglašeni su počasnim građanima Požarevca, malog grada gde je rođen i sahranjen **Slobodan Milošević**. Požarevac je 15-ti grad (zajedno sa Novim Sadom, Nišom, Vrbasom, Somborom, Loznicom itd.) u Srbiji koji je za počasnog

građanina proglasio **Vladimira Putina** - još jedan primer poniznosti Beograda prema "ruskom velikom bratu".

3. Peta godišnjica atentata na premijera **Zorana Đinđića** obeležena je dana 12. marta specijalnom emisijom državne televizije. Najavljena kao istraživački rad o medijskom okruženju u vreme ubistva, emisija se pretvorila u nekritičku i neobjektivnu odbranu novinara, samo-proklamovanih pravednika i u aboliciju svih onih koji su aktivno učestvovali u medijskoj harangi koja je dovela do ubistva. U emisiji su dominirali pojedinci kao što je generalni direktor državne Radio-Televizije Srbije (RTS) **Aleksandar Tijanić**, bivši ministar u jednoj od Miloševićevih vlada i nekadašnji savetnik premijera **Vojislava Koštunice**, poznat po beskrupoloznim napadima na premijera **Đinđića** neposredno pre njegove smrti ("Ako Đinđić preživi, Srbija neće" – Tijanićeva napis u novinama samo nekoliko dana pre atentata). Grubo zloupotrebljavajući javni servis, **Tijanić** je 16. marta pozvao Specijalnog tužioca za organizovani kriminal da pokrene istragu u vezi sa ulogom **Vladimira-Bebe Popovića** (bivšeg šefa vladinog *Biroa za odnose sa javnošću*) u atentatu na premijera **Đinđića**. U izjavi objavljenoj na državnom RTS-u i na njegovom veb sajtu, kao i u drugim medijima, **Tijanić** je koristio iste argumente koje su advokati odbrane koristili na suđenju za ubistvo Premijera **Đinđića**, a na kojem su ti argumenti bili odbijeni. Simptomatično je da najnoviji **Tijanićev** ispad dolazi odmah po raspisivanju predizborne kampanje, ali i - što je mnogo važnije – uporedo sa žalbenim postupkom pred Vrhovnim sudom.

4. 12. marta je takođe obeležen 65. rođendan drugog najtraženijeg lica sa poternice MKSJ-a, generala Vojske bosanskih Srba **Ratka Mladića**. Brojni plakati i grafiti sa čestitkama su osvanuli po Beogradu, dok je nekoliko dnevnih novina - uključujući i visokotiražne *Večernje novosti* koje su veoma bliske aktuelnoj vladi - objavile nekritičke tekstove o tome.

Beogradska Palata pravde - kompleks u kojem se nalazi nekoliko sudova i tužilaštava - je postao poligon za lažne dojave o podmetnutim bombama – ukupno šest tokom prethodne dve nedelje. Telefonski pozivi kojima se alarmira policija ili pravosudne vlasti se obično dešavaju tokom radnog vremena te samim tim znače brojna odlaganja u radu suda. Predsednica Vrhovnog suda Srbije **Vida Petrović Škero** je izjavila "da je slanje takvih poziva postalo moda"

5. Beogradski IV opštinski sud je 11. marta doneo presudu kojom se antifašistički aktivista iz Novog Sada **Zoran Petakov** proglašava krivim za navodnu uvredu te je u tom cilju dužan da isplati sumu novca u iznosu od 1.200 evra. Novčana kazna će biti zamenjena zatvorskom ukoliko se isplata ne izvrši. **Petakov** je tužen od strane Bačkog Episkopa **Irineja** koji je bio označen kao jedan od vladika *Srpske Pravoslavne crkve* (SPC) koji podržavaju ekstremnu desnicu i neo-nacističke grupe u Srbiji. Sudija **Miroslav Bošnjak** je doneo presudu i osudio okrivljenog bez ijednog dokaza – uključujući i saslušanje oštećenog. U obrazloženju presude sudija je insistirao da je **Petakov** - inače žrtva fizičkog napada od strane neo-nacista tokom anti-fašističkog skupa uvredio Irinejevu

“besprekornu ličnost” i da je “naneo bol ne samo Irineju, nego i svim hrišćanima uključujući i mene kao krštenog hrišćanina”. Sudija je insistirao da je SPC “ne samo institucija – nego i mnogo više od toga” i odbio da sasluša **Petakova** i njegove advokate (pravnike YUCOM-a) koji su podneli dokaze da neo-nacističke grupe uživaju podršku *Srpske Pravoslavne Crkve*. Ova presuda pokazuje da je sloboda izražavanja u velikoj opasnosti u Srbiji ukoliko je kritički stav uperen prema neprihvatljivim aktivnostima i postupcima smatra subverzivnim a njihovi počinioci se stavljaju iznad zakona i pravosudnih vlasti.

6. Uprava Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu odbila je 11. marta da izda dozvolu studentskoj grupi *Evropa nema alternative* koji su želeli da 5. godišnjicu atentata na premijera **Đinđića** obeleže javnim panelom na temu evropskih integracija, koji bi se održao u prostorijama Pravnog fakulteta u Beogradu. Obrazloženje zabrane je glasilo “da složena situacija vezana za Kosovo” i “predstojeći parlamentarni i lokalni izbori” ne predstavljaju dobre uslove za takav događaj, dodajući da Fakultet “neće da se meša u politiku”. Tokom prethodnih godina Pravni fakultet je bio domaćin mnogih visokopolitizovanih događaja koji su se održavali u organizaciji *Nomokanona* – ultra-desničarskog studentskog udruženja - i ostalih neo-nacističkih grupa. Više od 50 profesora Pravnog fakulteta su članovi odbora za podršku bosansko-srpskom ratnom zločincu **Radovanu Karadžiću**.

Prognoza:

Nepostojanje parlamenta i već započeta oštra izborna kampanja u Srbiji u uslovima “patriotske” homogenizacije oko parole *Kosovo je Srbija*, predstavlja pogodno okruženje za nespojivost sa razvojem ljudskih prava i demokratskih vrednosti. Samo sa “tehničkom” vladom bez ikakve parlamentarne kontrole, krhka srpska demokratija je podložna uticaju retrogradnih političkih ideja i snaga, ostavljajući prazan prostor za jeftinu demagogiju i beskrupulozne manipulacije, kao i za kršenja osnovnih ljudskih prava i sloboda..

YUCOM